

KONTROLA DODRŽIAVANIA SOCIÁLNEJ LEGISLATÍVY V CESTNEJ DOPRAVE

Miloš Poliak¹

Prijatím zákona č. 462/2007 Z. z. o organizácii pracovného času v doprave sa od 1. 11. 2007 menia podmienky kontroly sociálnej legislatívy v cestnej doprave. Podľa tohto zákona kontrolu dodržiavania sociálnej legislatívy je možné vykonávať cestnou kontrolou a kontrolou v dopravných podnikoch.

1 Cestná kontrola

Predmetom cestnej kontroly, ktorú môže vykonávať Inšpektorát práce iba v spolupráci s Policajným zborom, sú tieto prvky:

- denné a týždenné časy jazdy, prestávky v práci a doby denného a týždenného odpočinku zaznamenané záznamovým zariadením (tachografom) za obdobie bežného týždňa a predchádzajúcich 15 dní (od 1. 1. 2008 za obdobie bežného dňa a predchádzajúcich 28 dní),
- každý prípad prekročenia povolenej rýchlosti vozidla trvajúci viac ako jednu minútu, počas ktorého rýchlosť vozidla presiahla 90 km/hod. pre vozidlá kategórie N₃ alebo 105 km/hod. pre vozidlá kategórie M₃ za obdobie uvedené v prvom bode,
- podľa potreby okamžité rýchlosti dosiahnuté vozidlom zaznamenané záznamovým zariadením za obdobie najviac 24 predchádzajúcich hodín používania vozidla,
- správne fungovanie záznamového zariadenia alebo prípadne prítomnosť kópie cestovného poriadku a výpis z rozpisu služieb vodiča.

Za konanie, ktoré je porušením požiadaviek sociálnej legislatívy sa predovšetkým považuje:

- presiahnutie maximálneho denného, týždenného alebo dvojtýždňového limitu času jazdy,
- nedodržanie minimálnej doby denného alebo týždenného odpočinku,
- nedodržanie minimálneho času prestávok v práci,
- nesúlad umiestnenia záznamového zariadenia vo vozidle s požiadavkami osobitného predpisu.

¹ Ing. Miloš Poliak, PhD; Katedra cestnej a mestskej dopravy, Fakulta prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov, Žilinská univerzita v Žiline; Univerzitná 1; 010 26 Žilina; tel.: 041/513 3531; Milos.Poliak@fpedas.utc.sk

Zákon č. 462/2007 Z. z. aproximuje do národnej legislatívy smernicu 2006/22/ES a definuje na základe tejto smernice závažné porušenie sociálnej legislatívy, za ktoré sa považuje:

- presiahnutie maximálneho denného, šesťdňového alebo dvojtýždňového limitu času jazdy o viac ako 20 %,
- nedodržanie minimálnej doby denného alebo týždenného odpočinku o viac ako 20 %,
- nedodržanie minimálneho času prestávok v práci o viac ako 33 %,
- nesúlad záznamového zariadenia s požiadavkami osobitného predpisu.

Za závažné porušovanie sociálnej legislatívy sa na základe tohto zákona považuje napr. prekročenie denného času jazdy nad úroveň 12 hodín ak sa v danom týždni ešte nevyčerpal predĺžený čas vedenia vozidla na 10 hodín, ak vodič v týždni už dva krát viedol vozidlo 10 hodín, za závažné porušenie sa považuje prekročenie vedenia vozidla nad 10 hodín 48 minút (pozri tabuľku). V prípade, ak vodič dva týždne po sebe vedie vozidlo 56 hodín týždenne, za dva týždne je to spolu 112 hodín, čo podľa zákona predstavuje závažné porušenie legislatívy, keďže za závažné je považované prekročenie vedenia vozidla nad 108 hodín za dva týždne.

Závažné porušenie sociálnej legislatívy

Predmet kontroly	Percento prekročenia	Limitná hranica	Závažné porušenie
Maximálny denný čas jazdy	20 %	9 hodín 10 hodín	nad 10 hodín 48 min. nad 12 hodín
Maximálny týždenný čas jazdy	20 %	56 hodín	nad 67 hodín 12 min.
Maximálny dvojtýždenný čas jazdy	20 %	90 hodín	nad 108 hodín
Minimálny denný čas odpočinku	20 %	9 hodín 11 hodín	pod 7 hodín 30 min. pod 9 hodín 10 min.
Minimálny týždenný čas odpočinku	20 %	24 hodín	pod 20 hodín
Minimálna prestávka	33 %	45 minút	pod 35 minút

Ďalej je pri cestnej kontrole je inšpektor oprávnený nariadiť vodičovi odstaviť vozidlo na prikázanom mieste na:

- 45 minút, ak vodič prekračuje nepretržitý čas vedenia vozidla,
- 9 hodín, ak vodič prekračuje denný čas vedenia vozidla,
- 24 hodín, ak vodič nevie preukázať pracovné činnosti a nie je jednoznačne jasné, či vodič čerpal týždenný čas odpočinku.

Cestnú kontrolu môžu vykonávať policajti aj bez inšpektorov práce. V tomto prípade predmetom kontroly môže byť iba:

- okamžitá rýchlosť dosiahnutá vozidlom počas predchádzajúcich 24 hodín jazdy a prekročenie povolenej rýchlosti 90 km/hod., ak ide o vozidlo kategórie N₃, a rýchlosti 105 km/hod., ak ide o vozidlo kategórie M₃, ktoré trvalo dlhšie ako jednu minútu jazdy,
- vybavenie vozidla záznamovým zariadením a záznamovými listami, ich typové schválenie ES a funkčnosť a správnosť používania záznamového zariadenia, záznamových listov,
- vedenie vozidla bez karty vodiča a platnosť a funkčnosť karty vodiča,
- prestávka v práci,
- denný čas jazdy a doba denného odpočinku,

Polícia nemá oprávnenie kontrolovať týždenný a dvojtýždenný čas jazdy a týždenný čas odpočinku.

2 Kontrola v dopravných podnikoch

Kontroly v dopravných podnikoch vykonáva Inšpektorát práce na základe systému hodnotenia rizikovosti dopravných podnikov. Častejšie a podrobnejšie budú kontrolované tie dopravné podniky, u vodičov ktorých sa pri cestnej doprave zistili závažné porušenia sociálnej legislatívy. Predmetom kontroly v dopravných podnikoch sú okrem prvkom cestnej kontroly navyše:

- doba týždenného odpočinku a časy jazdy medzi dobami odpočinku,
- dodržiavanie dvojtýždňového obmedzenia časov jazdy,
- záznamové listy, údaje z vozidlovej jednotky a z karty vodiča a výtlačky zo záznamového zariadenia.

3 Správne delikty a priestupky

Zákon č. 462/2007 Z. z. umožňuje inšpektorátu práce uložiť zamestnávateľovi pokutu až do výšky 1 000 000 Sk, resp. pri opakovaní niektorých správnych deliktov v rámci systému hodnotenia rizikovosti v kategórii najzávažnejších porušovaní pravidiel času jazdy a dôb odpočinku, inšpektorát práce môže dať podnet na pozastavenie živnosti a zrušenie živnostenského oprávnenia, alebo na odňatie alebo zrušenie povolenia na podnikanie. V § 37 zákona sú podrobne rozpísané pokuty za jednotlivé správne delikty, z ktorých je potrebné upozorniť predovšetkým na porušovanie spôsobu odmeňovania vodičov. Inšpektorát práce uloží pokutu od 50 000 Sk do 500 000 Sk podnikateľovi, ktorý poskytne vodičovi motivačnú prémie, príplatok k mzde alebo inú peňažnú alebo nepeňažnú výhodu za prejazdenú vzdialenosť alebo prepravené množstvo tovaru, ak sa tým ohrozila bezpečnosť cestnej premávky alebo motivovalo porušenie pravidiel pracovného času, času jazdy, času pracovnej pohotovosti a prestávok v práci alebo dôb denného alebo týždenného odpočinku zo strany vodiča.

Vodič za porušenie sociálnej legislatívy môže dostať najvyššiu pokutu 50 000 Sk a zákaz činnosti do 2 rokov podľa priestupkov uvedených v § 38 zákona. Najvyššiu pokutu 50 000 Sk a zákaz činnosti do dvoch rokov môžu vodičovi inšpektori uložiť za:

- vedenie vozidla bez záznamového zariadenia alebo so záznamovým zariadením, ktoré nemá platnú periodickú prehliadku,

- vedenie vozidla so záznamovým zariadením, ktoré je poškodené alebo nefunkčné (to neplatí, ak ide o dojazd do dopravného podniku alebo do registrovanej dielne, najdlhšie však na jeden týždeň odo dňa zistenia poškodenia alebo poruchy),
- používanie sfalšovanej karty vodiča alebo karty iného vodiča,
- neoprávnene manipuluje so záznamovým zariadením alebo ktorý zatají, znehodnotí, zničí, poškodí, stratí alebo zmanipuluje záznamy alebo umožní odcudziť alebo sfalšovať záznamové listy alebo údaje v záznamovom zariadení alebo v karte vodiča,
- závažne poruší sociálnu legislatívu (pozri tabuľku).



Internetové noviny pre rozvoj
logistiky na Slovensku.

ISSN: 1336-5851